

Bep van Oyen-Poeleman

Elisabeth (Bep) Maria Poeleman is geboren op 1 april 1905 in Amsterdam. Ze trouwde op 26 januari 1934 in Buitenzorg, NOI met Herbert Dirk van Oyen. Hij werkte bij een theeonderneming in Djasinga bij Buitenzorg. Ze kregen twee kinderen, Herbert Dirk (3 december 1935) en George Lodewijk (24 januari 1937).

Voor haar huwelijk en vertrek naar Nederlands-Indië was ze een leidster van padvindsters in Amsterdam en zorgde ze ook voor de deelname van padvindsters aan de Vierdaagse in Nijmegen. Vanaf 15 december 1932 was ze secretaresse van de Vlamcommissie en had ze zitting in het bestuur van Het Nederlandsche Meisjesgilde.

In Nederlands-Indië leidde ze in Buitenzorg bij Groep 1 van het Meisjes Gilde van de NIPV een pionier vendel (16 tot 23 jaar). Ze was daar Captain (afgekort als Cap). Crien Bolhuis was Guido (hoofdleidster) bij de padvindsters. Daarnaast was Bep in 1937 Hoofdcommissaresse van de verspreide padvindsters en pioniers. Crien was ook districtscommissaresse van het district Buitenzorg. Bep was in 1940 aanwezig bij de installatie van Fernanda Thung-Willekes MacDonald tot pionierleidster in Buitenzorg. Zelf installeerde ze daarbij een aantal meisjes tot padvindster.

Des avonds werden in het Clubhuis in den Cultuurtuin door de pionierleidster Mevrouw van Oyen verschillende meisjes tot padvindsters geïnstalleerd, waarna de installatie plaats had van Mevrouw Thung-Willekes Macdonald tot pionierleidster, bij monde van de ook hier aanwezige Hoofd-Commissaresse. Alle Buitenzorgsche leidsters woonden deze bijeenkomst bij, die werd besloten met een leidsraad.

Tijdens de oorlog werd ze met haar twee zoons geïnterneerd in Kamp Kareës. Ook Crien Bolhuis kwam daar terecht met haar beide kinderen. Kamp Kareës bestond uit een woonwijk in het zuidoostelijk stadsdeel van Bandung. In december 1942 werden hier ruim 5000 vrouwen, kinderen en oude mannen geïnterneerd. Ze kwamen onder andere uit Bandung, Tjoemboeleuit, Lembang, Garoet, Tasikamalja, Tegal, Cheribon, Soekaboemi en Buitenzorg.

Akela Ch. Coster startte hier met Scoutingactiviteiten voor de jongens. Omdat Scouting door de Japanners verboden was, werden andere namen voor de speltakken gebruikt; Roodhuiden, Ridders van de ronde tafel en Woudlopers. In oktober 1943 werd begonnen met sportmiddagen. De centrale leiding berustte bij Mevrouw H. de Meyer, Akela Tilly Bout uit Cheribon en Akela Coster uit Buitenzorg. De belangstelling was zo groot dat niet minder dan 12 welpenhordes met max 32 kinderen aan de slag gingen, bij voorkeur onder leiding van personen die met Scouting bekend waren. In januari 1944 begon Coster met activiteiten voor de grotere kinderen in de scoutsleeftijd. Ze heten de Ridders van de Ronde Tafel en Coster werd Galahad genoemd. Na hun installatie kregen ook zij een insigne en hadden een wet en belofte. In maart 1944 bleek de toeloop van oudere jongens van 15 en 16 zo groot, dat gestart werd met een nieuwe club, de Woudlopers. Deze groep was soms wel 60 man groot.

De meisjes hadden een soortgelijke organisatie. Ernie Sieburg gaf leiding aan de meisjes onder de 12, de Zonnestraaltjes. Crien had de leiding over de meisjes boven de 12 jaar en Bep startte weer met pioniers. 14 van haar pioniers kwamen terecht in het kamp en in maart 1943 gingen illegaal door met hun activiteiten. Het Vendel werd met enkele enthousiaste meiden aangevuld tot 20. Cap van Oyen gaf samen met Crien Bolhuis leiding aan de Stormvogels. Totdat op 8 december 1944 een groot deel van het kamp op transport werd gesteld naar Kamp Tjideng, heeft de groep vanaf 19 maart 1943 in het geheim haar opkomsten gedraaid.

Het motto van de Stormvogels was *Waarheid, Reinheid en Trouw*. De taken in het kamp varieerden: ze assisteerden zieke moeders en voerden voor de kleintjes operettes uit. Zo verlichtten ze de dagen en

brachten wat plezier in het kamp. Ze hielden kringgesprekken, waarbij ze op zelf geborduurde zitmatten zaten. Naast hun namen, stonden er ook de symbolen van hun twee patrouilles op; de Perkoetoet (een Indische vogel die stond voor geluk) en Vuurvliegen (die stonden voor het licht). Een aantal meiden, onder wie Pop (Riek) van Leerdam en Nel Lokhorst, maakten in kamp Kareës een houten ketting. Bij iedere bijzondere gelegenheid kwam er een schakel bij.

Vanaf november 1944 werd een groot deel van de geïntegreerde vrouwen en kinderen overgeplaatst naar verschillende kampen. Bep ging op 1 december 1944 met haar twee kinderen, net als Crien Bolhuis, Erna en een deel van de meisjes van de Stormvogels, naar Kamp Tjideng. Dit kamp bestond uit huizen in een woonwijk ten westen van het centrum van Batavia, tussen de Tjidengweg en de spoorlijn.

Haar man heeft tijdens de oorlog geïnterneerd gezeten in Kamp 4e en 9e Bataljon in Tjimahi. Hij overleed op 31 december 1945 op zee.

Van Oyen werd met haar zoons gerepatriëerd met de MS Oranje die aankwam in januari 1946 in Southampton. Van daar gingen ze met Almanzora en Atlantis naar Amsterdam. Terug in Nederland werd ze lid van de Nationaal Hoofdkwartierscommissie van het NPG als HKC voor de Pioniers.

Herbert Dirk schrijft na de oorlog een verslag over de lotgevallen van zijn familie tussen 1 en 17 maart 1942 op de onderneming Djasinga bij Buitenzorg en hun vlucht (met mw.

Engelberts en haar dochtertje, en met Meindert en Ankie Bolhuis) voor de oprukkende Japanners en plunderende Indonesiërs.

Indische padvindsters die tijdens de Japansche bezetting in het interneeringskamp clandestien een padvindstersgroep vormden, zijn met hun leidster op Schiphol bijeengekomen om Lady B. P. te verwelkomen en haar een eigengemaakte mat met hun toelms aan te bieden. Foto A. Windig

Nu volgt een zoetsappig stukje - naalkransjeswerk, daar behoef je geen pionier voor te zijn. Maar dan komen de Indische pionnen met hun opera de Drie Muskettiers die ze ook opvoerden in het Jappenkamp in Indië waar ze in het geheim hun pioniers-opkomsten hadden. Het zijn dezelfde pioniers - ze hebben elkaar in Holland teruggevonden. „Vast is de band die ons bindt”.

Ze spelen grappig en vol animo. Kostelijk is de snurkende waard. Ik moet er om lachen en ik krijg tegelijk een prop in mijn keel als ik bedenken hoe dit spel ontstaan is in de ellende van het Jappenkamp. Als je dit ziet dan denk je: er zit toch wel toekomst in het pionierswerk. De Muskettiers hebben hun aanvallers doorstoken. Hiep hoi!

met Dr. B.M.J. Wierts. Ze is overleden op 1 oktober 1992 in Amstelveen. Op haar rouwadvertentie staat haar padvindstersnaam Cap.

Meer informatie

[Algemeen Handelsblad » 25 jul 1934 - Art. 207 | Delpher](#)

[Bataviaasch nieuwsblad » 24 aug 1940 - Art. 141 |](#)

[Delpher](#)

[Oranje 1945-1962.pdf \(igv.nl\)](#)

[Dirk van Oijen \(xs4all.nl\)](#)

[Kareës \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Tijdeng \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Tijmahhi namenlijst \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

Na de oorlog vond een deel van de groep elkaar in Nederland terug. Toen Lady Baden-Powell op bezoek kwam wachtten de Stormvogels haar op Schiphol op.

De kampjaren waren vormend voor het leven, nog tientallen jaren vonden er reünies plaats.

In *De Schalmei*; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche Meisjesgilde uit 1948 staat een verslag van een kampvuur.

De Indische Pionnen voeren hier hun opera *De Drie Muskettiers* op, die ze ook opvoerden in het Jappenkamp in Indië waar ze in het geheim hun pioniers-opkomsten hadden. Het zijn dezelfde pioniers – ze hebben elkaar in Holland teruggevonden. ‘Vast is de band die ons bindt’

Bep
hertrouwde

Scoutingmuseum Rotterdam

Het Indische Leidersblad, 1937

[De padvindster, jrg 18, 1946, no. 13, 15-11-1946 » 15 nov 1946 - Pag. 7 | Delpher](#)

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche](#)

[Meisjesgilde, jrg 17, 1946, no 12, 1946 » 1946-10 - Pag. 15 | Delpher](#)

De Padvindster 1949

[Bep van Oyen-Poeleman - Scoutpedia.nl \(scoutwiki.org\)](#)

[De Telegraaf » 03 okt 1992 - Art. 1000 | Delpher](#)

[400 Indische Collectie \(Indische kamparchieven\)](#)

Zitlap Scoutingmuseum Rotterdam

Foto: Reünie Stormvogels Mei 1967

[De schalmei; officieel orgaan voor besturen en leidsters van het Nederlandsche](#)

[Meisjesgilde, jrg 19, 1948, no 2, 1948 » 1948-02 - Pag. 10 | Delpher](#)

[De padvindster, jrg 18, 1946, no. 13, 15-11-1946 » 15 nov 1946 - Pag. 7 | Delpher](#)

De Padvindster oktober 1946

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.